

Agrese online

Hana Macháčková

Agrese online

- Zdánlivě všude
- Běžná zkušenost uživatelů
- Vzájemné útoky (např. SNS)
- Informace a materiály podněcující agresi

Agrese

Široký pojem

- ...“*any form of behavior directed toward the goal of **harming or injuring** another living being who is motivated to avoid such treatment*“ (Baron & Richardson, 2004, p.7)

Můžeme rozlišit více podob

- Přímá/nepřímá
- Verbální/fyzická/sexuální---
- Interpersonální/skupinová
- Atd.

Online/offline - Online prostředí: může ovlivňovat průběh agresivních útoků

Agrese online

- Také různé typy
  - Podobně jako u offline agrese
- V mnoha případech spojená s offline situací
  - Prolínání online a offline života

Jacek Pyzalski (2012):

- Electronic peer aggression (possible cyberbullying)
- Electronic aggression against school staff
- Electronic aggression against the vulnerable
- Electronic aggression against random victims
- Electronic aggression against groups
- Electronic aggression against celebrities

Cyberbullying and cyberthreads (Willard, 2007)

- **Flaming** – „heated, short lived argument that occurs between two or more protagonists (...), include offensive, rude, vulgar language, insults, threats (p.5)
- **Harrasement** – includes repetititon
- **Denigration** – harmful, untrue, or crue speach bout target, indirect, directed to others
- **Impersonation**
- **Outing and trickery** – „publicly posting, sending, or forwarding personal communication or images“ (p.9.);, highly personal and embarassing; trickery jakou součást outing
- **Exclusion**
- **Cyberstalking** – repeatedly sending of harmful messages, threats of harm, intimidating and offensive, extortion; tries to denigrate, to destroy reputation; often linked to (onlin/offline) sexual relationshipsp
- **Cyberthreads** – direct threats and distressing materiál

- A další: revenge porn, trolling, cyberterrorism

Online agrese - dimenze

- Přímá vs nepřímá
- Soukromá vs veřejná
- Komunikována oběti vs ostatním

- Aspekty vázané na technologie?
- Dříve – přes internet, poté i mobilní telefon, poté smartphone (dnes?)
- Jeden kanál a multiplicitní útoky
- Specifické prostředí (komunity, hry) a sociální média

Vysvětlení online agrese – s ohledem na prostředí

- Online disinhibice (Suler, 2004)
  - Hostilita
  - Anonymity, invisibility, asynchronicity, solipstic introjection, dissociative imagination, minimization of status and authority
- Např. jedinci s low self-control

Vysvětlení online agrese – s ohledem na prostředí

- SIDE model
  - Role sociální identity (Tajfel, Turner)
- Vnímaná anonymita vs. Identifikovatelnost
- Menší anonymita – snížení agresivních komentářů v diskusích (Cho & Kwon, 2015)

Kyberšikana a online obtěžování

- Kyberšikana – znáte termín?
- Hodně medializována
- Často v rozporu s empirickými daty

Kyberšikana a online obtěžování

Kowalski et al. (2014):
10% - 40%
Also 3% - 70%

Table 18: Ways in which children have been bullied in past 12 months, by age

%	Age				All
	9-10	11-12	13-14	15-16	
In person face-to-face	13	13	12	15	13
On the internet	3	5	6	8	6
By mobile phone calls, texts or image/video texts	1	2	3	6	3
Has been bullied at all, online or offline	17	19	18	21	19

Kyberšikana a online obtěžování

„Intentional and aggressive act carried out through electronic media, which may be repetitive in nature“ (Nocentini et al., 2010; Tokunaga, 2010)

Různé formy (obdobně jako offline)

- Verbální útoky, nadávky, vyhrůžky
- Šíření osobních informací (nechtěné), publikování ubližujících materiálů
- Krádež identity
- Sociální exkluze
- ...

Kyberšikana a online obtěžování

„New bottle, old wine“?

What is „new“?

Časoprostorová neomezenost – nemožnost utéct

Distance

Široké publikum (potenciálně)

Šíření materiálů, dostupnost, trvanlivost

- často není účinná kontrola

Může být skrytá

Kyberšikana a online obtěžování

Definice odvozena ze školní šikany (Olweus, 1991)

O kyberšikaně mluvíme pokud jsou útoky:

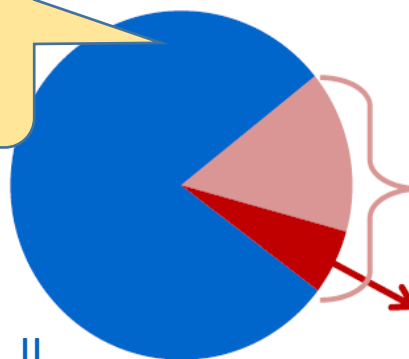
- **Prováděny skrze internet či mobil**
- Jsou úmyslně zraňující
- Jsou opakované
- Mocenská nerovnováha – oběť se nemůže účinně bránit
- ....pokud tato kritéria nejsou naplněna – online obtěžování

Kyberšikana a online obtěžování

Nutno rozlišovat kyberšikanu a online obtěžování!

Rozdíly v prevalenci a důsledcích
Kyberšikana: **méně častá, více závažná**

JMK: 79% bez viktimizace

21%
obtěžování

6% oběti
CB

Bedrošová, M., Hlavová, R., Macháčková, H., Dědková, L., & Šmahel, D. (2018). České děti a dospívající na internetu: Zpráva z výzkumu na základních a středních školách. Projekt EU Kids Online IV–Česká republika. Brno: Masarykova univerzita.

Tabulka se týká dětí a dospívajících ve věku 9-17 let, kteří používají internet.

Tabulka 3: Děti a dospívající, kteří uvedli, že byli alespoň někdy v *posledním roce* obětí agrese (%).

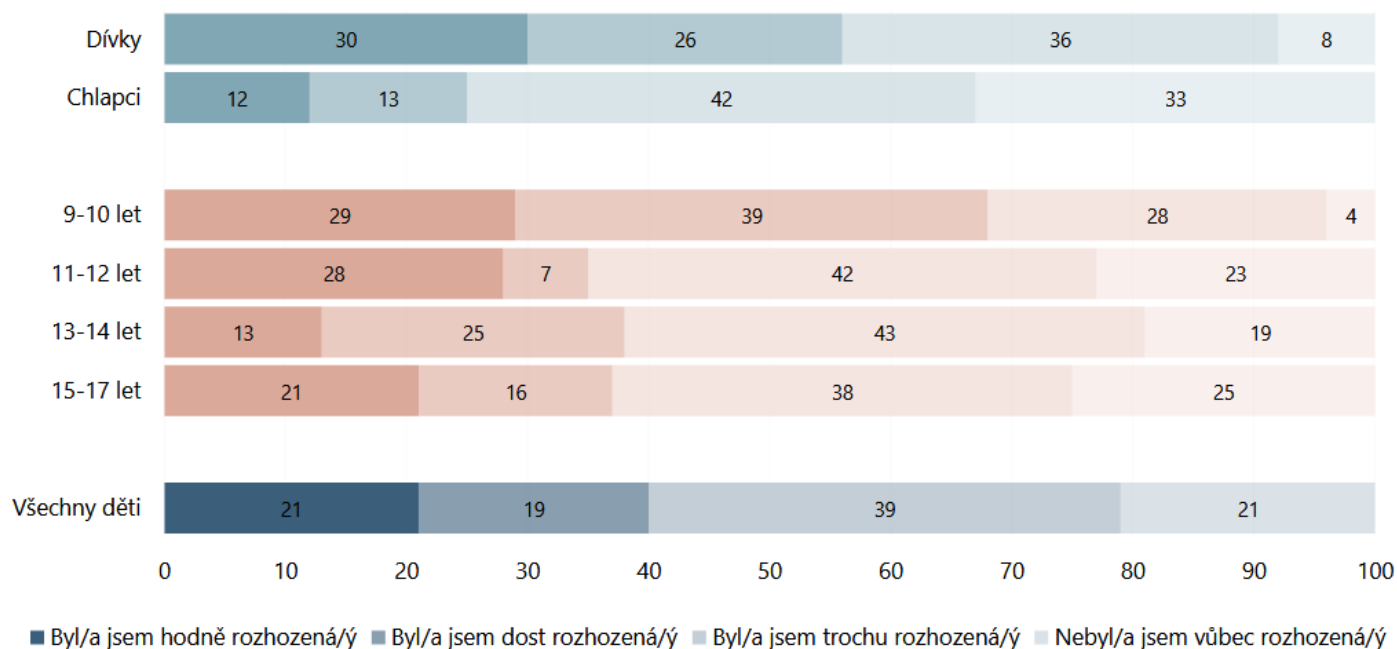
%	9-12 let		13-17 let		Celkem
	Chlapci	Dívky	Chlapci	Dívky	
Osobně, tváří v tvář	16	17	21	23	19
Prostřednictvím mobilního telefonu, internetu, na počítači nebo tabletu	9	9	20	22	15
Jiný způsob	6	7	5	6	6
Zkušenost s jakýmkoliv typem agrese	22	22	26	28	25

Znění otázek: *Choval se k tobě někdo v posledním roce takto hnusně nebo nepříjemně? Jak často se to stalo některým z následujících způsobů? (a) Osobně, tváří v tvář (to znamená, že ta osoba s tebou byla na stejném místě), (b) Prostřednictvím mobilního telefonu, internetu, na počítači nebo tabletu atd., (c) Jiným způsobem.*

Jen 2 % dětí mělo tuto zkušenost každý den nebo skoro každý den a celkem 8 % jedenkrát za měsíc a častěji –právě tyto děti a dospívající se pravděpodobněji stali obětmi kyberšikany a nejen ojedinělé agrese. **92 % dětí a dospívajících s kyberšikanou nemá žádnou zkušenost nebo se jim něco takového stalo jen nárkrát.**

Graf se týká dětí a dospívajících ve věku 9-17 let, kteří používají internet a **kteří uvedli, že byli v posledním roce obětí online agrese (15 %).**

Graf 8: Jak se oběti online agrese po události cítily (%).

Znění otázky: *Teď si prosím vzpomeň na to, když s tebou někdo naposledy na internetu zacházel takovým hnusným nebo nepříjemným způsobem. Jak jsi se přitom cítil/a?*

Kyberšikana a online obtěžování

- Definice ale může být také problematická
- Jaké problémy napadají Vás?

Kyberšikana a online obtěžování

„New bottle, old wine“?

What is „new“?

Časoprostorová neomezenost – nemožnost utéct (nebo se schovat)

Distance

Široké publikum (potenciálně)

Šíření materiálů, dostupnost, trvanlivost

- často není účinná kontrola

Může být skrytá

Kyberšikana a online obtěžování

Důsledky – podobné jako u offline šikany

- Internalizace, externalizace
- Deprese, úzkostnost, sebevražedně myšlenky, bezmocnost
- Sociální problémy
- Problémy ve škole
- Atd.

Kyberšikana a online obtěžování

Důsledky závisí na závažnosti

Nutno rozlišovat kyberšikanu a online obtěžování!

Obdobně závažná jako offline – někdy i horší

Zvláště pokud jsou použity audio/vizuální materiály (Sticca & Perren, 2013)

Propojenost online a offline šikany

Oběti a agresori

Záleží i na zvládnání - copingu

Machackova, H., Cerna, A., Sevcikova, A., Dedkova, L., & Daneback, K. (2013). Effectiveness of coping strategies for victims of cyberbullying. *Cyberpsychology: Journal of Psychosocial Research on Cyberspace*, 7(3), article 5. doi: 10.5817/CP2013-3-5

Kyberšikana a online obtěžování

Záleží na kontextu

Včetně reakcí ostatních – publika, přihlížejících

Zkušenost přihlížejících častější

EU Kids Online IV (2017/2018): 47% dětí 11-17 let

Kyberšikana a online obtěžování

Co mohou dělat (online i offline)?

- Pomoci oběti: emočně, poradit jak se zachovat, konfrontovat agresora...
- Podpořit agresora: přidat se, re-postovat, shareovat, lajkovat, komentovat...
- Zůstat „pasivní“ - nejčastější

Proč zůstáváme pasivní?

It is possible to react in various ways to what happened. Select the option which best describes what you did.

Kyberšikana a online obtěžování

Reakce – role osobnostních charakteristik

- Empatie, prosociální tendence, vztah k aktérům, sebe-účinnost, pojmání agrese – a šikany a kyberšikany, sociální status...

Role kontextu – online prostředí

Co se může podílet na vnímání situace?

Table 2. Categories in which contextual and personal factors were included.

Type	Categories	Factors
Personal	Empathy	Empathy Cognitive empathy Empathic concern Immediate empathic response Empathy and Emotional Engagement
	Moral disengagement	Moral disengagement Moral Responsibility
	Behavioural determinants	Attitudes Self-efficacy (social and emotional) Outcome expectations Impulsivity Social anxiety Self confidence Self-esteem Loneliness (social and emotional)
	Previous experience in bullying and cyberbullying	Victimisation and perpetration cyberbullying experience Traditional bullying involvement Cyberbullying involvement Previous experience in cyberbullying: victim or perpetrator
	Demographic and Socio-economic data	Age Country of birth Family affluence Gender Living situation Type of education
	Social environment	Collectivism vs. individualism Descriptive norms of friends, class group members, teachers and parents Group-based emotions: pride, shame, anger, guilt Group norms Hope of reciprocated helping action Injunctive norms of friends, class group members, teachers and parents Norms Peer group support Power relations Responsibility or legitimacy Social pressure Social support of friends, family and significant others Sense of uselessness in looking to adults for assistance

Domínguez-Hernández, F., Bonell, L., & Martínez-González, A. (2018). A systematic literature review of factors that moderate bystanders' actions in cyberbullying. *Cyberpsychology: Journal of Psychosocial Research on Cyberspace*, 12(4), article 1. <http://dx.doi.org/10.5817/CP2018-4-1>

Specifika online prostředí

- Asynchronní komunikace
- Chybí mnoho vodítek
- Distance, anonymita, neviditelnost....
- Široké publikum
- Materiály a informace – sdílení, lajkování
- Metadata – „views“

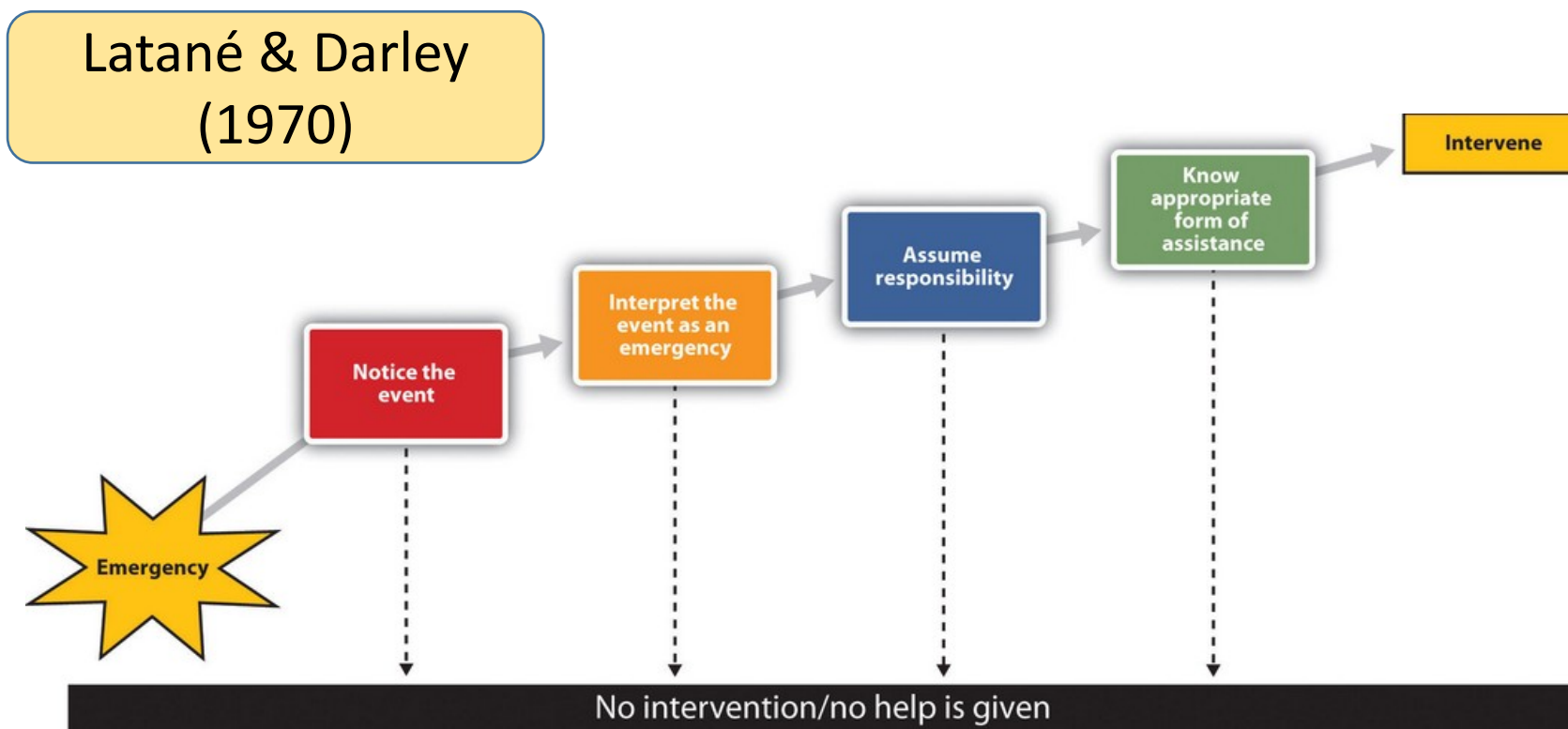
Contextual Friendship

[Domínguez-Hernández, F., Bonell, L., & Martínez-González, A. \(2018\). A systematic literature review of factors that moderate bystanders' actions in cyberbullying. *Cyberpsychology: Journal of Psychosocial Research on Cyberspace*, 12\(4\), article 1. <http://dx.doi.org/10.5817/CP2018-4-1>](#)

Friendship
Bully identity
Bully is a good friend
Bystander Identity
Group membership
Identification with the group
Behaviour and behavioural intention: victim identity, bully identity
Problematic relationships with peers
Because of relationship with perpetrator
Because of relationship with victim
Peer rejection
Social Conventions / Friendships
Victim identity
Victim is a good friend

Contextual	Bystander Effect	Bystander Effect: Number of bystanders
	Incident severity	Incident severity Severity of situation Upset feelings
	Action of other bystanders	Bystander behaviour
	Request for assistance	Bystander's perception of control, attributions of responsibility and blame. Request for help Victim behaviour
	Evaluation of the situation	Behaviour and behavioural intention: circumstances Behavioural determinants: cues to action Difficult to interpret situation It was not necessary to get involved Lack of knowledge of the history, Timing
	Knowledge of effective strategies to address cyberbullying	Behavioural determinants: Knowledge Knowing what to do and from whom to get help also, knowing how hurt the victim is Lack of social skills Skills and facilitators Uncertainty to get help
	Characteristics of virtual environments	Characteristics of online interaction: computer-mediated communication Forms of cyberbullying: Private vs. Public Mediacy: Via communication technology or face-to-face Privacy: Private or public communication Internet literacy: Time and amount of Internet use
	Fear of retaliation	Fear of getting in trouble Fear of intervening Out of fear

Kyberšikana a online obtěžování

Cyberhate

- Jiný typ agrese online
- Zaměřena na skupinovou příslušnost (kolektivní identitu)
- Viz další hodina